

24/2007. (VII. 3.) KvVM rendelet

a Vízügyi Biztonsági Szabályzat kiadásáról

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 11. §-ában kapott felhatalmazás alapján - az érdekelt miniszterekkel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § A Vízügyi Biztonsági Szabályzatot e rendelet *mellékleteként* kiadom.

2. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2)¹

Melléklet a 24/2007. (VII. 3.) KvVM rendelethez

VÍZÜGYI BIZTONSÁGI SZABÁLYZAT

1. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

1.01 A Vízügyi Biztonsági Szabályzat (a továbbiakban: Szabályzat) hatálya a biztonsági követelmények meghatározása szempontjából kiterjed minden szervezett vízügyi tevékenységre, függetlenül attól, hogy azt társadalmi vagy gazdálkodó szervezetek milyen szervezeti vagy tulajdoni formában végzik.

1.02 Vízügyi tevékenységnek kell tekinteni valamennyi, az Országos Vízgazdálkodási Szabályzat kiadásáról szóló 4/1981. (IV. 4.) OVH rendelkezés mellékletében szereplő Országos Vízgazdálkodási Szabályzatban (OVSZ-ben) rögzített tevékenység szervezését, előkészítését, műszaki tervezését, beruházás-szervezését, építés-szerelését, üzemelését, fenntartását, felújítását, illetve megszüntetését (bontását), az eredeti állapot visszaállítását és a védekezési tevékenységet.

1.03 A helyi adottságokból származó veszélyforrások biztonsági szabályozását munkáltatói utasításban kell kiadni.

1.04 A Magyar Honvédségre, valamint a rendvédelmi szervekre a Szabályzat hatálya annyiban terjed ki, amennyiben jogszabály másképpen nem rendelkezik.

1.05 Jelen Szabályzatban nem szereplő, vízépítési munkákra is alkalmazandó építési, építőipari munkavédelmi szabályokat az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: ER.) rendelkezései tartalmazzák.

1.06 A munkahelyeken tartózkodó személyek kötelesek a munkavégzésre vonatkozó biztonsági szabályokat betartani.

1.07 A vízépítési munkahelyeket figyelmeztető jelzésekkel kell ellátni és szabad vízben 300 méteres körzetben fürdési tilalmat jelző táblákat kell elhelyezni. A munkahelyek éjjeli megvilágításáról, őrzéséről (szükség szerint fizikai elkerítéséről) a munkahelyeken alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekről szóló 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet, valamint a szabad vízben való tartózkodás alapvető szabályairól szóló 46/2001. (XII. 27.) BM rendelet alapján kell gondoskodni. (MSZ 17066)

1.08 A konyhában, az étkezőben, a lakótérben és a munkahelyen az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet szerinti ivóvíz minőségű vizet kell biztosítani. Az ivóvíz-minőségű vizet szolgáltató vízvételző helyet a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet (a továbbiakban: R.) alapján táblával kell megjelölni. (MSZ 450-1)

1.09 A tisztálkodáshoz megfelelő minőségű és mennyiségű vizet (szükség szerint fertőtlenítőszerrel) kell biztosítani. Amennyiben nem ivóvíz minőségű a víz, akkor „Nem ivóvíz” feliratú táblát kell elhelyezni.

1.10 Zárt térben és szabadtéren dolgozó munkavállalók munkakörnyezetének klimatikus viszonyaira vonatkozóan védőölt, egyéni védőeszközt, melegdőt kell biztosítani.

1.11 Minden olyan vízépítési műtárgynál (csőzsilip, csőáteresz, bújtató), ahol a vízmélység 1,0 m-nél nagyobb, „Idegeneknek belépni tilos!”, „Fürödni tilos!” feliratú táblákat kell elhelyezni.

1.12 A munkahelyeken elsősegélynyújtásra legalább egy, de 50 főnként egy-egy kiképzett munkavállalót kell kijelölni.

1.13 A munkák időtartamára gondoskodni kell az előírás szerinti elsősegélynyújtáshoz szükséges felszerelésről.

1.14 A vízi építmények használatba vételénél a vízjogi létesítési engedélyben, vízügyi érdekeltségű területeknél a vagyonkezelői hozzájárulásban meghatározott és a jelen Szabályzatban, valamint a vonatkozó munkavédelmi előírásokban foglaltak megtartását ellenőrizni kell.

1.15 Munkaeszközt munkahelyen a munkaközi szünetben csak biztonságosan, az erre kijelölt (meghatározott) helyen szabad tárolni.

1.16 Közúton és közút melletti munkáknál az ott dolgozó munkavállalókat feltűnő, élénk színű mellénnyel kell ellátni, amely fényvisszaverő csíkkal készül. Ugyanígy kell eljárni éjjeli műszak esetén, azokon a munkaterületeken, ahol járművek, munkagépek mozognak, vagy daruval munkát végeznek. (MSZ EN 471)

1.17 Közutat keresztező vízi létesítmények építésénél a járművek biztonságos áthaladásához legalább egy nyomsáv széles, ideiglenes átjárót kell létesíteni.

Az ideiglenes átjáróhíd magassága a meglévő közút szintje fölött 10 cm-nél magasabb nem lehet. Szintkülönbség esetén az átjáró két végén a zavartalan fel- és lejárást biztosítani kell.

1.18 A víz fölötti, emberi közlekedést szolgáló járóhidat (munkahíd), járópallót (uszályok stb. ki- és berakásánál) biztonságos teherbírású pallókból, legalább 3 palló szélességben kell készíteni. Egy palló keresztmetszete legalább 5x30 cm legyen. A járóhidat megfelelően támasztva és merevítéssel ellátva, mindkét oldalon kettős korláttal és hosszirányban legalább 10 cm magas lábléccel kell megépíteni. A járófelület csúszásmentességét csúszásgátló anyaggal kell biztosítani. A 10%-nál meredekebb lejtésű járópallót 40 cm-enként keresztlécezéssel kell ellátni. A maximális terhelhetőséget fel kell tüntetni, a járóhidat túlterhelni tilos.

1.19 Talicskával és hordsaroglyával az egyirányú közlekedésre legalább 0,9 m széles, kétirányú közlekedésre pedig egymástól elkülönített, legalább 0,9-0,9 m széles járóhidat kell alkalmazni.

1.20 Gyalogos teherhordó munkavállalók járóhídon legalább 3,0 m távolságban követhetik egymást. Szállítóeszközökkel a járóhídon egymástól legalább 5,0 m távolságban szabad közlekedni.

1.21 A hosszú, nagyobb terhek szállítására szolgáló járókat (járóhidat) ingás vagy törés ellen közbenső helyen, méretezés alapján, biztonságosan alá kell támasztani.

1.22 Kizárólag személyközlekedésre használt járóhidat legalább 60 cm szélességűre kell készíteni.

1.23 Azokon a munkahelyeken (így pl. híd, függővezeték szerelése, vízi járművel való anyagszállítás, ki- és berakodás), ahol a vízbeesés és elmerülés veszélye fennáll, minden veszélyeztetett munkavállaló számára, a munkálatok idején testhevedert, illetve mentőmellényt kell használni, a mentőövet pedig készenlétben kell tartani.

1.24 Az 1,0 m-nél nagyobb vízmélységnél, ha a víz sebessége az 1,0 m/s-ot meghaladja, illetve hőmérséklete 15 °C-nál alacsonyabb, vagy a vízmélységtől függetlenül, ha a víz sebessége a 3,0 m/s-ot meghaladja, a vízben dolgozó munkavállalókat mentőmellénnyel kell ellátni, akik azt viselni kötelesek.

1.25 A mentőcsónakot (evezős vagy motoros) a víziközlekedés rendjéről szóló 39/2003. (VI. 13.) GKM rendelet melléklete szerinti Hajózási Szabályzatban (a továbbiakban: Hajózási Szabályzat) engedélyezett létszámnak megfelelő, rögzített ülőpadokkal kell ellátni. A mentéssel kapcsolatban szállított személynek a csónakban állni, vagy a csónak szélén ülni nem szabad.

1.26 A mentőcsónakot a Hajózási Szabályzat szerinti felszereléssel kell ellátni, továbbá 1 db 25 m hosszú, 6 mm átmérőjű körtével ellátott kötél, 1 db 5 m hosszú kikötő kötél.

1.27 A mentőcsónakot folyóvízben a folyás irányában, a munkahelytől lefelé kell elhelyezni.

1.28 A létesítményeken végzett vegyszeres gyom- és rágcsálóirtásnál (így pl. a mezőgazdasági vegyszeres növényvédelemre és a kártevők vegyszeres irtására) a növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. törvény biztonsági előírásait kell alkalmazni.

1.29 Lőszer, robbanóanyag észlelésekor vagy feltételezésekor csak tűzszerezés engedélye után szabad a munkát folytatni.

1.30 Tankkocsiba, tankhajóba, üzemanyagfordóba, üzemanyagtartályba vagy más eszközbe motoros szivattyúval való ürítésnél csak csepegésmentes szívó-nyomócsövet szabad használni. Robbanó-motoros ürítésnél a berendezésnek szikramentesen kell működnie.

1.31 Jégre rálépni, és azon közlekedni védőeszközök nélkül csak homogén, repedésmentes és vízzel alátámasztott legalább 10 cm vastag jég esetén szabad, ha teherbírásáról előzőleg meggyőződtek.

Az 5 cm-ig terjedő jégvastagságnál csak vízi járművel és legalább 3 fő munkavállaló közreműködésével szabad közlekedni.

Az 5-10 cm közötti jégvastagságnál védőeszközök (palló, biztosítókötél, mentőmellény) szükségesek. A biztosítókötélet a felügyeletet ellátó 2 fő munkavállalónak kell tartani. Amennyiben a munkahely környezetében a jég repedezett, akkor járómezőt kell alkalmazni.

1.32 A 4.04 Mezőgazdasági vízhasznosítás, a 4.05 Vízrendezés és a 4.06 Felszíni víztározás fejezetek előírásait, a mindháromnál előforduló, azonos jellegű munkáknál (így pl. műtárgy építések) értelemszerűen alkalmazni kell.

1.33 Vízi robbantások előírásait a vonatkozó jogszabály tartalmazza.

1.34 A víziközművek biztonságos üzemelésével kapcsolatos szabályok meghatározását a víziközművek üzemeltetéséről szóló 21/2002. (IV. 25.) KöViM rendelet tartalmazza.

1.35 A kötéllel való leeresztésnél és az ülőkével történő lebocsátásnál az ipari alpintechikai tevékenység biztonsági szabályairól szóló 11/2003. (IX. 12.) FMM rendeletet kell figyelembe venni.

1.36 A veszélyes vízügyi tevékenységek jegyzékét az 5. fejezet tartalmazza.

1.37 Minden vízügyi tevékenység (munkavégzés) során használt eszköznek, rendelkeznie kell a munkavédelmi termékek forgalmazásáról szóló megfelelési igazolással (tanúsítvánnyal).

A) Csatornázás

4.02.01 Azokat a munkavállalókat, akik munkájuk során a szennyvízzel, vagy azzal szennyezett anyagokkal, eszközökkel naponta közvetlen kapcsolatba kerülnek a Rendelet szerinti egészségügyi előírásnak megfelelően, az abban meghatározott gyakorisággal, védőoltásban kell részesíteni.

4.02.02 A munkáltatónak a szennyvízzel vagy azzal szennyezett anyagokkal, eszközökkel foglalkozó munkavállalók részére a műszak létszámához igazodó szociális létesítményeket, azok rendszeres tisztítását, fertőtlenítését, illetve a személyi higiénés tisztálkodás feltételeit biztosítani kell:

a) fekete-fehér öltözöt,

b) fürdő-zuhanyozót és WC-t,

c) étkezőt és tartózkodó helyiséget,

d) tisztálkodó- és fertőtlenítőszerket, törülközőt,

e) védőeszköz, -felszerelés ellátást a munka jellegének megfelelően a szükséges mennyiségben, minőségtanúsítással rendelkező eszköz biztosításával. A feltételek megteremtése (felszerelt helyiségek, első beszerzések) az új létesítményekhez kapcsolódó szennyvíztisztító telepi beruházó feladata.

4.02.03 A nem mászható szelvényű csatornát (80 cm átmérőjű körszelvény vagy 60/90 tojásszelvény alatt) gépi technológiával kell tisztítani. A gépi technológiák alkalmazását, a munkavállalókat érő expozíció csökkentése érdekében minden területen előnyben kell részesíteni.

4.02.04 Szennyvízelvezető műbe (a továbbiakban: csatorna), zárt műtárgyba:

a) az előkészítési munkálatok (így pl. közúti elterelés, szellőztetés, légtér vizsgálat) után,

b) csak írásos „beszállási engedéllyel”,

c) folyamatos légtérvizsgálat (legalább 4 komponens: oxigén, metán, kénhidrogén, szénmonoxid) mellett,

d) menekülő légzésvédő készülékkel ellátva,

e) veszély esetén - a csatorna szennyezettségének figyelembevételével - csak sűrített levegős légzőkészülékkel, a megfelelő védőeszközökkel (így pl. gumiruha, védőkesztyű, védősisak, RB fejlámpa, beülsős heveder) szabad lemenni.

4.02.05 Egyesített rendszerű csatornánál a munkát nem szabad elkezdni a Meteorológiai Szolgálat zápor-zivatar előrejelzése esetén, illetve a már megkezdett munkát fel kell függeszteni, a csatornát azonnal el kell hagyni. A munka során a menekülési útvonalat állandóan szabadon kell hagyni.

4.02.06 A csatornában egyidejűleg legalább 2 munkavállalónak kell dolgoznia. Ezek biztonságára a csatornán kívül 2 munkavállalónak kell ügyelnie. A csatornában végzendő munkálatokat, azok műveleti sorrendjét, módját írásban kell szabályozni (technológiai utasítás, üzemeltetési szabályzat), és ebben meg kell határozni a szükséges létszámot is.

4.02.07 A csatornában dolgozó munkavállalók részére óránként 5 perces szabad levegőn eltöltendő szünetet kell biztosítani. A munkavállaló rosszullete esetén a csatornában nem tartózkodhat.

4.02.08 A nyitott aknát, illetve egyéb közúti munkaterületet korláttal (így pl. munkaárok dúcolása a balesetek elhárítása érdekében, hibaelhárítás és burkolat-helyreállítás) körül kell keríteni, és a KRESZ előírásainak megfelelően a forgalom-elterelésről (így pl. kerítőléc, forgalomszabályozó táblázás forgalomirányító lámpa) a nappali és az éjszakai jó láthatóság biztosításával gondoskodni kell.

4.02.09 A csatornában a munkavállaló köteles a munkát haladéktalanul befejezni, és felszínre jönni, ha:

a) légtér vizsgáló műszer jelző, vagy riasztó szintet érzékel (jelzést ad), vagy gázzzag érezhető,

b) a csatorna szemmel láthatóan beszakadhat,

c) a csatornában a vízszint emelkedik és eléri vagy meghaladja a csatornaszelvény egyharmadát,

d) forró vizet vagy egészségre káros (így pl. sav, lúg, benzín) biztonságot veszélyeztető anyagot (így pl. lőszer, robbanószer) észlel. [A biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet figyelembevételével.]

4.02.10 A csatornatisztítás során kiemelt iszapot zárt szekrényű járművel haladéktalanul el kell szállítani, a szennyezett felületeket (útburkolat) meg kell tisztítani.

4.02.11 A csatorna belső javításánál, amennyiben elzárásra van szükség, a visszaduzzasztásnál meg kell győződni arról, hogy a megemelt vízszint ne okozzon elöntést, a tározótér elegendő legyen a duzzasztott szennyvíz befogadására.

4.02.12 A sűrített levegős légzésvédő készüléket csak 80/120 cm vagy ennél nagyobb szelvényű csatornában, frisslevegős készüléket pedig csak az aknában vagy annak közvetlen közelében szabad használni.

4.02.13 A csatornák vélelmezhető radioaktív (izotóp) szennyezettsége esetén az egészségügyi hatóság bevonásával ellenőrző vizsgálatot kell végezni. Tényleges sugárveszélyre utaló vizsgálati eredmények ismeretében speciális védőfelszerelés és munkaszervezés alkalmazásával szabad csak a csatornába lemenni. [Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet figyelembevételével.]

4.02.14 A sugárveszélyesség szempontjából a csatornák csoportba sorolása a rendszeres ellenőrző mérések alapján a következő:

- a) a ténylegesen sugárveszélyes csatornák,
- b) az esetlegesen sugárveszélyes csatornák,
- c) nem sugárveszélyes csatornák.

4.02.15 Radioaktív szennyezettség esetén a csatorna vizsgálatánál a radioaktív hulladékok átmeneti tárolásának és végleges elhelyezésének egyes kérdéseiről, valamint az ipari tevékenységek során bedúsuló, a természetben előforduló radioaktív anyagok sugár-egészségügyi kérdéseiről szóló 47/2003. (VIII. 8.) ESzCsM rendelet előírásait kell betartani. (MSZ 62-1-7)

4.02.16 A szennyvízkezelés és a csatornázás munkavédelmi követelményére az R. előírásai az irányadóak. (MSZ-10-280)

4.02.17 Az akna fedlapok, és víznyelő-rácsok süllyedés mentes beépítéséről (szintkülönbség 0 és -1 cm között) és a keretben a megfelelő rögzítettségükről gondoskodni kell a balesetek elkerülése érdekében.

4.02.18 További előírásokat az ER. tartalmaz.

C) Vezetéképítés

4.12.30 A munkaárok kitűzését, illetve az esetleges burkolatbontást követően a földkiemelést csak akkor lehet elkezdni, ha a dúcoláshoz szükséges dúcanyag már a helyszínen van.

4.12.31 Amennyiben dúcolás szükséges, a dúcolást a munkaterület talajmechanikai, hidrogeológiai, valamint a munkaárok geometriai méreteinek figyelembevételével a kiviteli terv alapján kell elvégezni. (MSZ-04-901, MSZ-10-273, MSZ-10-280)

4.12.32 Tilos a munkaárkot gyorsabban mélyíteni, mint ahogy a vízszint-süllyesztés környezetében a depresszió kialakul!

4.12.33 Talajvízszint-süllyesztési munkánál a környező építmények, épületek roskadási (süllyedési) veszélyére tekintettel kell lenni.

4.12.34 Talajvízszint-süllyesztésénél a kiszivattyúzott víz elvezetésére szolgáló szívó-nyomó csövet vagy gravitációs csatornát (vályút) a munkaterületen biztonságosan kell vezetni.

4.12.35 A kiszivattyúzott víz a nyomócsőben 3,0 m/s-nál nagyobb sebességgel nem haladhat.

4.12.36 A munka folyamata alatt a víz felengedése és ismételt leszívása tilos!

4.12.37 Fagyponthoz alatti hőmérsékleten talajvízszint-süllyesztés nem végezhető.

4.12.38 Lakott területen vagy közlekedési útvonal mellett a munkahelyet el kell keríteni és éjjelre meg kell világítani.

4.12.39 Munkaárkot keresztező közművezeték mechanikai védelméről, tehermentesítéséről gondoskodni kell.

4.12.40 A vezeték építési javítási, tisztítási munkálatai során az anyagok, szerszámok továbbításánál a leesés balesetveszélyének elkerülésére a helyi viszonyoknak megfelelően intézkedni kell, ilyen munkaterületen a munkavállalók és az ott tartózkodó más személyek védősisakot kötelesek viselni.

4.12.41 Az árokba kerülő acél csővezeték és szerelvény összeépítésénél a felszínen végrehajtható munkákat a terepszinten kell végezni (csővégek megmunkálása, peremezése, hegesztése, valamint a cső korrózió elleni védelmét szolgáló munkák), a többit az árokban.

4.12.42 Csőrlős munkamódszernél a csőrlő tömege 1,5-szer nagyobb legyen az emelendő tehernél.

4.12.43 A dúcolt munkaárok legkisebb szélessége az ékek között 80 cm lehet.